

Kääntäminen yhteistoimintana.
Mitä kääntäjä odottaa prosessin muilta
toimijoilta?

Kansainvälinen kääntäjienpäivä
1.10.2010

Kristiina Abdallah
Itä-Suomen yliopisto

Luennon punainen lanka

- Mitä taloudellinen yhteistoiminta tarkoittaa?
- Miten taloudellista yhteistoimintaa voidaan tutkia?
- Millaisena yhteistoiminta näyttäytyy väitöskirjaa varten haastattelemilleni kääntäjille?
- Kääntäjien odotukset yhteistoiminnasta: kehitysehdotuksia

Taloudellinen yhteistoiminta ja hyvän työn kriteerit

- Työnjaollisen yhteiskunnan toimijat liittyvät yhteen saavuttaakseen **yhteistä hyvää**
- Odotus: yhteistoiminnalla saatava hyvä jaetaan **oikeudenmukaisesti**
- Yhteistoiminta perustuu **luottamukseen**
- Toimijat **kunnioittavat** toinen toisensa osaamista ja asiantuntijuutta (tullaan kuulluiksi)
- **Sovitaan yhteisistä tavoitteista**, esim. yhteistoimin tuotettujen palveluiden/tavaroiden **laadusta**
- Toimijoiden **intressit pyritään yhdensuuntaistamaan** jonkin mekanismin/instrumentin avulla

Yhteistoiminta

- Pidetään itsestään selvyytenä
- Ei kuitenkaan ole sitä (ks. Pym 2000 non-cooperation)
 - Toimijoilla on eri päämääriä
 - Toimijat suhtautuvat toiminnasta aiheutuviin riskeihin eri tavoin
- Miten yhteistoimintaa voidaan tutkia taloudellisessa kontekstissa?

Agenttiteoria

- Lähtöisin informaatiotaloustieteestä
- Käytetään laajalti mm. johtamistieteissä, soveltavassa psykologiassa, sosiologiassa, organisaatioteoriassa, politiikan tutkimuksessa
- Soveltuu käänntieteessä kääntäjien työelämän tutkimukseen (epäsuotuisa valikoituminen: Chan 2005, 2008; moraalikato: Abdallah 2010)

Agenttiteoria

- Tutkii päämies-agentti –suhteita taloudellisessa toiminnassa
- Suhteet voivat olla tasa-arvoisia tai pakkoon/riistoon perustuvia
- Keskiössä: informaatio (mitä toimijat tietävät), toimijoiden intressit, kannustimet
- Olettaa, että toimijat tavoittelevat omaa etuaan, toimivat opportunistisesti ja heidän tavoitteensa ovat ristiriitaisia

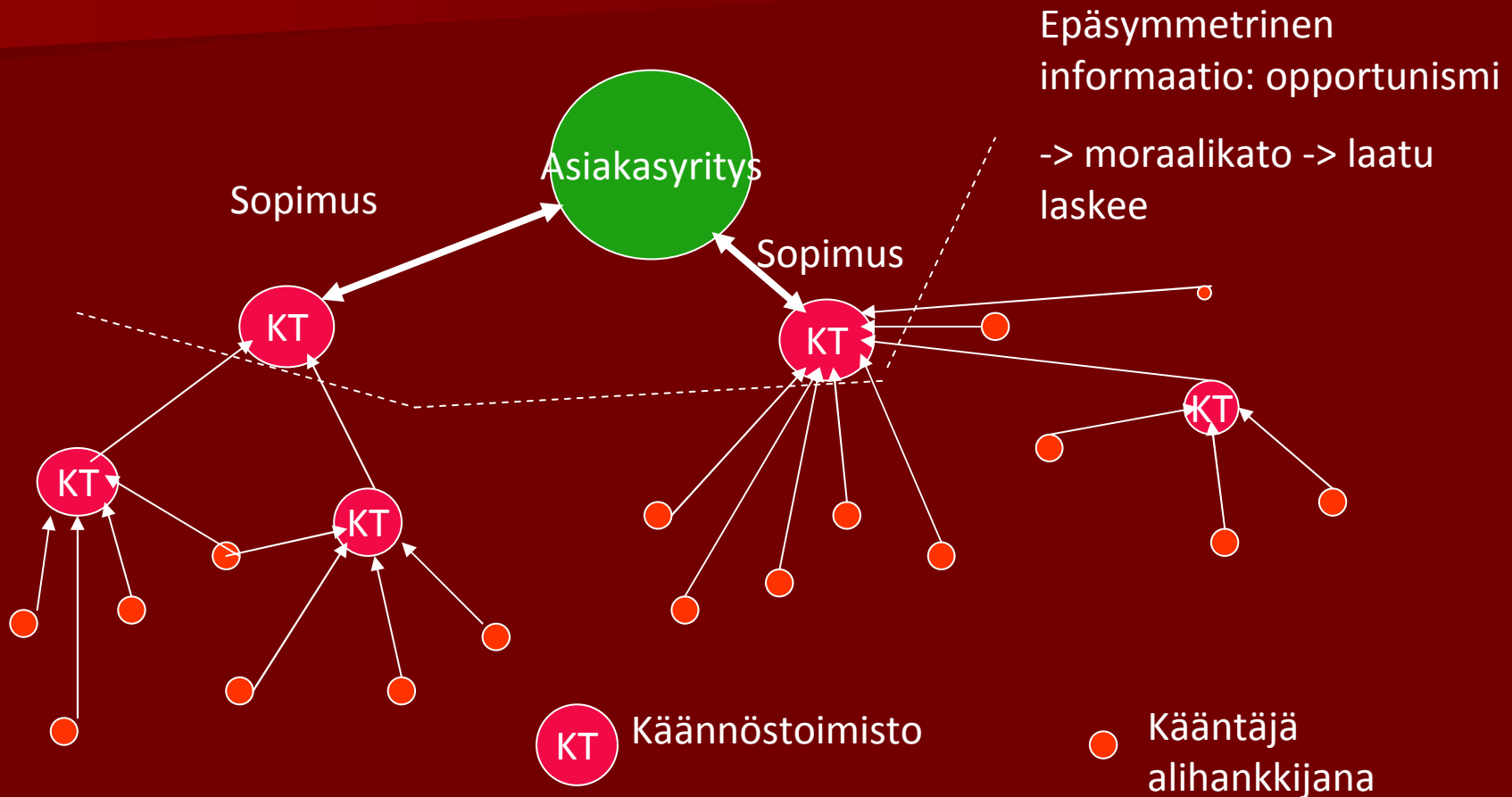
Agenttiteoria

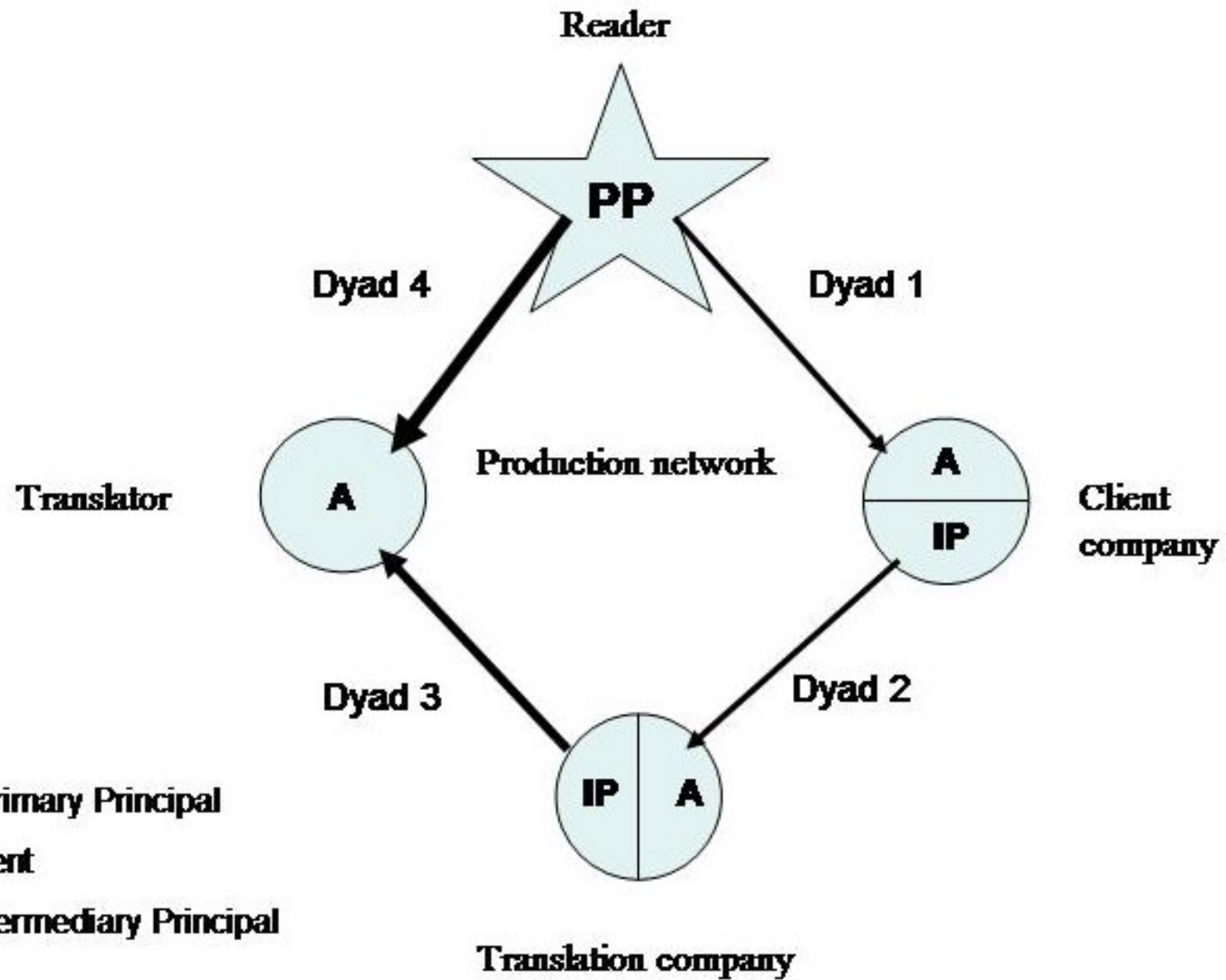
- Saanut kiitosta ja kritiikkiä edellä mainituista syistä
- Käsittelee sitä, miten taloudellinen yhteistoiminta voitaisiin parhaiten järjestää kun päämies delegoi työn agentille ja päättää työstä, jonka agentti suorittaa päämiehensä puolesta
- Sopimus keskeisellä sijalla (voi olla myös metaforinen: asioista sopiminen ylipäänsä)

Agenttiteoria

- Perustuu epäluottamukseen, kontrollin tarpeeseen ja sopimuksen noudattamiseen: päämies ei voi vain luottaa agenttiin, vaan tarvitaan sekä kannustimia että instrumentteja agentin toimien valvomiseen
- Käsittelee myös niitä ongelmia ja seurauksia, joita syntyy, kun työ delegoidaan agentille

Tuotantoverkosto

Miten yhteistoiminta nyt pelaa?

- 8/8: työtä tehdään verkostoympäristössä
- 5/8: ongelmia informaation kulussa
- 5/8: laatuun liittyviä ristiriitoja
- 4/8: työ on vallatonta
- 7/8: palkat ja palkkiot alhaisia
- 5/8: alhainen status
- 6/8: ei yhteyttä asiakasyritykseen

Rajoittuneesta toimijuudesta todelliseen yhteistyöhön

Täyttyvätkö haastateltujen mielestä hyvän työn ja yhteistoiminnan kriteerit?

- Luottamus: ohutta
- Kuulluksi tuleminen ja työn arvostus: "kukaan ei kuuntele, mitä kääntäjät sanoo"
- Yhteistoiminta: ylhäältä-alas –johtamista, managerointia
- Prosessit: ei ajateltu kääntäjän kannalta
- Laatu: asioista ei sovittu
- Oikeudenmukaisuus: palkkiot alhaisia
- Intressit: ei yhdensuuntaistettu
- Kääntäjän asiantuntijuus: nähdään hyvin kapeana

Ehdotuksia asioiden korjaamiseksi

- Kuunnelkaa meitä (prosessit!)
- Arvostakaa asiantuntijuuttamme
- Maksakaa työstä asianmukainen korvaus
- Luokkaa sellaiset olosuhteet, että voimme olla ylpeitä organisaatiosta, jossa työskentelemme
- Laadusta on sovittava: tehdäänkö nopeasti ja halvalla vai hyvin ja kunnolla

Lopuksi

- Tuotantoverkosto on vain yksi tapa toimia
- Sen ongelmat tulisi korjata, jos halutaan pitäytyä tällaisessa toimintamallissa
- Kääntäjää on tuettava työssään, muuten laadukkaita käännöksiä ei synny
- Laatuluokitusjärjestelmä voitaisiin nähdä keinona sovittaa eri toimijoiden laatukäsitykset yhteen, rakentaa luottamusta toimijoiden välille sekä kitkeä käännösalaan vaivaava opportunisti ja moraalikato

Lähteet

Ks. Abdallah, Kristiina 2010: 'Translators' Agency in Production Networks', teoksessa Tuija Kinnunen and Kaisa Koskinen (toim.) *Translator's Agency* (Tampere Studies in Language, Translation and Culture, Series B 4), Tampere: Tampere University Press. 11-46. URL: <http://tampub.uta.fi/tup/978-951-44-8082-9.pdf>

KIITOKSIA!
kristiina.abdallah@uef.fi

Photo credit: [Tom Coates](#)